

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.07.2016, sp. zn. 6 Tdo 903/2016, ECLI:CZ:NS:2016:6.TDO.903.2016.1

Číslo: 32/2017

Právní věta: Jestliže při vzniku určitého následku trestného činu spolupůsobilo více různých příčin, lze učinit závěr, že pachatel svým jednáním nenaplnil zákonný znak spočívající v porušení důležité povinnosti uložené pachateli zákonem nebo vyplývající z jiných skutečností (např. ve smyslu § 148 odst. 1 tr. zákoníku), až po pečlivém vyhodnocení všech konkrétních okolností skutku a významu a důležitosti každé příčiny pro vzniklý následek v souladu s principem gradace příčinné souvislosti (srov. rozhodnutí č. 32/2016 Sb. rozh. tr.). Okolnost, že jednou z příčin dopravní nehody, ke které došlo při střetu dvou vozidel, bylo i překročení povolené rychlosti řidičem vozidla, v němž cestoval spolujezdec, který tím utrpěl zranění, ale neměl žádné spoluzavinění na vzniku dopravní nehody, nevylučuje závěr, že druhý řidič, který způsobil kolizi vozidel proto, že nesplnil povinnost řidiče odbočujícího vlevo vyplývající z ustanovení § 21 odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.07.2016

Spisová značka: 6 Tdo 903/2016

Číslo rozhodnutí: 32

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Porušení důležité povinnosti, Příčinná souvislost, Ublížení na zdraví z nedbalosti

Předpisy: § 148 odst. 1 tr. zákoníku
§ 21 odst. 5 předpisu č. 361/2000Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného O. K. proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 3. 11. 2015, sp. zn. 13 To 378/2015, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 4 T 12/2015.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 7. 5. 2015, sp. zn. 4 T 12/2015, byl obviněný O. K. (dále jen „obviněný“, příp. „dovolatel“) uznán vinným přečinem ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se podle jeho skutkových zjištění dopustil tím, že dne 17. 6.

2014 v době kolem 17:40 hod. na pozemní komunikaci ve směru od V. M. na H. řídil nákladní soupravu složenou z tahače tov. zn. Renault Premium R 460.19 T 4×2, a návěsu tov. zn. Kögel S24, majitele obchodní společnosti S. CZ, s. r. o., v obci V. u H., okres P., na křižovatce s vedlejší pozemní komunikací při odbočování vlevo ve směru na obec D. R. přehlédl protijedoucí osobní motorové vozidlo tov. zn. Škoda Fabia Combi, majitele obchodní společnosti Ch. a T., P., a. s., řidiče J. S., kterému nedal přednost v jízdě, v důsledku čehož došlo v prostoru křižovatky na vyústění vedlejší pozemní komunikace, kam J. S. vyjel ve snaze vyhnout se nákladní soupravě, ke střetu mezi přední částí tahače Renault a levou přední částí osobního vozidla Škoda Fabia,

tímto jednáním obviněný porušil ustanovení § 4 písm. a), b) a § 21 odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o provozu na pozemních komunikacích“),

a při dopravní nehodě utrpěli J. S., bezpečnostním pásem nepřipoutaný řidič vozidla Škoda Fabia, poranění spočívající v lehkém otřesu mozku, zhmoždění krční páteře a levého kyčelního kloubu a vícečetných řezných ranách na levé polovině těla, která si vyžádala ošetření a hospitalizaci v P. krajské nemocnici od 17. 6. 2014 do 19. 6. 2014 s následným propuštěním do domácího léčení a která jej po dobu 4 až 5 týdnů omezovala na běžném způsobu života bolestivostí poraněných míst, D. U., spolujezdec na pravém předním sedadle vozidla Škoda Fabia, poranění spočívající v lehkém otřesu mozku a vícečetných zlomeninách obličejového skeletu s impresí kostních úlomků, která si vyžádala operační zákrok a hospitalizaci v P. krajské nemocnici od 17. 6. 2014 do 21. 6. 2014 a která jej po dobu 4 týdnů omezovala v běžném způsobu života bolestivostí poraněných míst, sníženou citlivostí a hybností svalů levé tváře a nutností přijímat pouze kašovitou stravu.

2. Obviněnému byl uložen podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku, a dále podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku též trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel v trvání jednoho roku.

3. Týmž rozsudkem byl přečinem ublížení na zdraví podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku uznán vinným i obviněný J. S., jenž se tohoto přečinu podle zjištění okresního soudu dopustil tím, že dne 17. 6. 2014 v době kolem 17:40 hod. na pozemní komunikaci ve směru od H. na V. M. řídil nepřipoutaný bezpečnostním pásem osobní motorové vozidlo tov. zn. Škoda Fabia Combi, majitele obchodní společnosti Ch. a T., P., a. s., v obci V. u H., okres P., se plně nevěnoval řízení a nerespektoval nejvyšší povolenou rychlost stanovenou pro jízdu v obci, při jízdě rychlostí 78,8 až 84, 8 km/h vůbec nereagoval snížením rychlosti na protijedoucí nákladní soupravu složenou z tahače tov. zn. Renault Premium R 460.19 T 4×2 a návěsu tov. zn. Kögel S24, majitele obchodní společnosti S. CZ, s. r. o., řidiče O. K., který na křižovatce s vedlejší pozemní komunikací odbočoval z hlavní pozemní komunikace vlevo ve směru na obec D. R., v důsledku čehož došlo v prostoru křižovatky na vyústění vedlejší pozemní komunikace, kam J. S. vyjel ve snaze vyhnout se nákladní soupravě, ke střetu mezi přední částí tahače Renault a levou přední částí osobního vozidla Škoda Fabia, přičemž tímto jednáním obviněný J. S. porušil ustanovení § 4 písm. a), b), § 5 odst. 1 písm. b), § 6 odst. 1 písm. a) a § 18 odst. 1, 4 zákona o provozu na pozemních komunikacích;

při dopravní nehodě utrpěli O. K., řidič nákladní soupravy, poranění spočívající v lehkém zhmoždění pravého loketního kloubu bez podstatného omezení na běžném životě a D. U., spolujezdec na pravém předním sedadle vozidla Škoda Fabia, poranění spočívající v lehkém otřesu mozku a vícečetných zlomeninách obličejového skeletu s impresí kostních úlomků, která si vyžádala operační zákrok a hospitalizaci v P. krajské nemocnici od 17. 6. 2014 do 21. 6. 2014 a která jej po dobu 4 týdnů omezovala v běžném způsobu života bolestivostí poraněných míst, sníženou citlivostí a hybností svalů levé tváře a nutností přijímat pouze kašovitou stravu.

4. Obviněný S. byl podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho a půl roku, a dále mu byl podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku uložen též trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel v trvání jednoho a půl roku.

5. Poškození Zdravotní pojišťovna MV České republiky a D. U. byli se svými nároky na náhradu škody odkázáni podle § 229 odst. 1 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

6. O odvoláních, která podali oba obvinění, rozhodl Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 3. 11. 2015, sp. zn. 13 To 378/2015, tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

7. Proti citovanému usnesení krajského soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce Mgr. T. M. dovolání, jež opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

8. Obviněný namítá, že se nedopustil porušení § 21 odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích, neboť byl oprávněn uskutečnit odbočovací manévr tak, aby protijedoucí řidič nemusel náhle změnit směr nebo rychlost jízdy. Odkazuje v této souvislosti na tzv. princip omezené důvěry a tvrdí, že neměl povinnost bez dalšího předpokládat, že protijedoucí řidič překročil nejvyšší povolenou rychlost jízdy. Má tedy za to, že jeho trestní odpovědnost by byla dána pouze tehdy, pokud by svým odbočovacím manévrem přinutil řidiče protijedoucího vozidla k náhlé změně rychlosti, pokud by při jízdě v obci nepřekročil nejvyšší dovolenou rychlost. Zabývá se pak konkrétními zjištěními znalce ve vztahu k posouzení brzdného zpomalení protijedoucího vozidla, z čehož vyjímá závěr, že řidič protijedoucího vozidla mohl dopravní nehodě zabránit ještě před místem střetu. Soudy se pak podle jeho názoru nevypořádaly s dalšími zjištěními znalce, jež svědčí jeho závěru o tom, že za nehodu trestně odpovědný není.

9. Ve vztahu k poranění spoluobviněného a poškozeného dovolatel namítá neexistenci příčinného vztahu mezi nastalým následkem a jeho jednáním a odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [5 Tdo 478/2014](#), zabývající se posouzením příčinného vztahu mezi nastalým poraněním a nerespektováním povinnosti poškozeného být připoután bezpečnostním pásem.

10. Obviněný zpochybňuje též znak porušení důležité povinnosti, přičemž vyzdvihuje míru spoluzavinění řidiče protijedoucího vozidla. Poukazuje přitom na závěr soudu prvního stupně, který výslovně uvedl, že zavinění dopravní nehody je na straně obviněných srovnatelné. Namítá proto, že je-li zavinění účastníků dopravní nehody srovnatelné, není možné jejich jednání kvalifikovat jako porušení důležité povinnosti.

11. Obviněný navrhuje, aby Nejvyšší soud podle § 265 k odst. 1, 2 tr. ř. napadené usnesení krajského soudu zrušil, včetně na něj obsahově navazujících rozhodnutí, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

12. Nejvyšší státní zástupce se k dovolání obviněného vyjádřil prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“). Ten zaujal názor, že uplatněnému dovolacímu důvodu odpovídají námítky obviněného pouze částečně, a to poukazuje-li na nesprávnost závěru soudů o jeho porušení ustanovení § 21 odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích, zpochybňuje-li příčinný vztah mezi jeho jednáním a vzniklými poraněními, a zejména pokud vyzdvihuje hmotněprávní důsledky soudy zjištěného spoluzavinění spoluobviněného J. S., druhého účastníka dopravní nehody. Námítky dovolatele ve vztahu ke znaleckým zjištěním ohledně možností obou obviněných zabránit nastalému střetu považuje státní zástupce za námítky pouze

skutkové povahy, jež samy o sobě uplatněnému dovolacímu důvodu neodpovídají, neboť představují pouze polemiku s hodnocením provedených důkazů soudy obou stupňů.

13. Důvodnou, s přihlédnutím k závěrům vyplývajícím z usnesení velkého senátu trestního kolegia sp. zn. [15 Tdo 944/2015](#), shledává státní zástupce námitku obviněného brojící proti závěru, že svým jednáním porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona. Přestože se Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí zabýval výkladem pojmu „důležitá povinnost“ jako znaku kvalifikované skutkové podstaty trestného činu podle § 143 tr. zákoníku, lze zde rozvedená teoretická východiska výkladu pojmu „důležitá povinnost“ považovat za obecně platná. Podle státního zástupce není důvodu totožný pojem „důležité povinnosti“ vykládat odlišně v případech „základní“ a „kvalifikované“ skutkové podstaty. Stejně tak státní zástupce nepovažuje za podstatné, že z ryze formálního hlediska v nyní projednávané věci nejde o spoluzavinění poškozeného, neboť J. S. měl v dané věci postavení spoluobviněného. Tato skutečnost procesního charakteru podle něj nemůže mít vliv na hmotněprávní posouzení jednání obou aktérů.

14. S oporou o citované usnesení státní zástupce dovozuje, že porušení povinnosti dovolatele nelze vzhledem ke srovnatelnému porušení povinnosti spoluobviněným (tj. de facto poškozeným v materiálním smyslu) považovat za porušení povinnosti důležité. Vzhledem k tomu, že trestní odpovědnost pachatele je v případě kvalifikace podle § 148 tr. zákoníku vázána na porušení důležité povinnosti, je pochybné, zda jednáním dovolatele byly naplněny všechny znaky objektivní stránky přisouzeného přečinu. Státní zástupce proto dovolání obviněného pokládá za důvodné.

15. V další části vyjádřil státní zástupce nesouhlas s hodnocením obviněného, že jeho jednání nelze vůbec považovat za porušení povinností podle zákona o provozu na pozemních komunikacích. Ze skutkových zjištění soudů totiž vyplývá, že dovolatel musel vozidlo J. S. vidět, přesto však zahájil odbočovací manévr, třebaže si byl vědom vlastností jím řízeného rozměrného nákladního tahače. Ani z principu omezené důvěry, na který obviněný poukazuje, přitom nelze dovodit, že by v obdobné situaci byla zcela přenesena odpovědnost za vznik nehodového děje na řidiče protijedoucího vozidla, jemuž dovolatel nedal přednost.

16. Stejně tak se státní zástupce neztotožňuje s poukazem obviněného na závěry vyplývající z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [5 Tdo 478/2014](#), neboť nelze přehlédnout, že tam řešená skutková situace byla zcela specifická a s nyní projednávanou věcí v podstatě nesouměřitelná.

17. Státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. a za použití § 261 tr. ř. (když shledal prostor pro uplatnění zásady *beneficia cohaesionis*, neboť je zřejmé, že konstatovaná vada ohledně dovolatele prospívá i obviněnému J. S.) zrušil jednak napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 3. 11. 2015, sp. zn. 13 To 378/2015, v celém rozsahu, jednak i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Pardubicích ze dne 7. 5. 2015, sp. zn. 4 T 12/2015, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále postupoval podle § 265l odst. 1 tr. ř. a přikázal Okresnímu soudu v Pardubicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

III.

Přípustnost dovolání

18. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda je podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž

splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV. Důvodnost dovolání

19. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím uplatněný dovolací důvod.

20. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí – s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu – vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

21. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

22. Na podkladě těchto východisek přistoupil Nejvyšší soud k posouzení dovolání obviněného. Nejvyšší soud sdílí vyhodnocení námitek dovolatele státním zástupcem a shodně s ním konstatuje, že dovolacímu důvodu určenému k nápravě vad při hmotněprávním posouzení skutku či k nápravě jiného nesprávného hmotněprávního posouzení [§ 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.] vyhovují jen tři jím vyjmenované námitky, jimiž jsou tvrzená nesprávnost závěru

- a) o porušení ustanovení § 21 odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích,
- b) o existenci příčinného vztahu mezi jeho jednáním a vzniklým poškozením zdraví spoluobviněného a jeho spolujezdce,
- c) o porušení důležité povinnosti, coby znaku objektivní stránky trestného činu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku.

23. Všechny tyto námitky obviněného, pod uplatněný dovolací důvod formálně podřaditelné, jsou však s ohledem na níže uvedené skutečnosti zjevně neopodstatněné, a to z části i proto, že odhlížejí od soudy nižších stupňů učiněných skutkových zjištění a důkazním řízením evidentně prokázaných skutečností.

24. Prvně uvedená námitka je dovolatelem budována na základě poukazu na tzv. princip omezené důvěry a poznatky plynoucí ze zpracovaného znaleckého posudku pro alternativu, že by řidič protijedoucího osobního motorového vozidla (obviněný J. S.) jel způsobem, který by respektoval maximální povolenou rychlost vozidel v obci. Na základě polemiky skutkového charakteru (nastíněním možnosti srážky vozidel jen v minimální rychlosti, resp. úplného zabránění jejich střetu) dovozuje, že příčinou střetu bylo výlučně nerespektování dopravních předpisů druhým aktérem dopravní nehody obviněným S., který by výlučně měl nést odpovědnost za jeho vznik a vzešlé

následky. Obviněný poukazuje na to, že mohl svým manévrem (odbočováním vlevo na vedlejší pozemní komunikaci) protijedoucího řidiče omezit, tj. přimět ho k nenáhlé změně rychlosti, a pokud by (jak plyne z jeho rozboru a interpretace odborných závěrů znalce v alternativě nejpříznivější pro něj, tzn. skrze aplikaci principu *in dubio pro reo*) takto jím vyvolaná reakce tohoto řidiče, spočívající v nenáhlé změně rychlosti, vedla k zabránění střetu vozidel, pak usuzuje, že mu porušení povinnosti stanovené § 21 odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích nelze přičítat.

25. Veškerá tato argumentace se však míjí se skutkovým zjištěním vyjádřeným v dovoláním napadených rozhodnutích. Byť to v dovolání explicitně uvedeno není, je z obsahu této argumentace zjevné, že by mohla svého uplatnění nalézt pouze v případě, že by dovolatel vozidlo řízené obviněným J. S. před započítím odbočování s nákladní soupravou skutečně viděl. Jen za této situace by se totiž mohl důvodně dovolávat principu tzv. omezené důvěry s odkazem na to, že započal odbočovat před v protisměru přijíždějícím motorovým vozidlem v očekávání splnění zákonné povinnosti jeho řidičem (dodržet v obci předepsanou rychlost jízdy), tzn. za situace, kdy usoudil, že odbočování provádí s takovým časovým předstihem, který mu umožní tento jízdní manévr provést v souladu s požadavkem plynoucím z ustanovení § 21 zákona o provozu na pozemních komunikacích.

26. Vyjádření obsažené v dovolání evokuje představu, že se dovolatel před zahájením odbočování rozhodoval o provedení tohoto úkonu s přihlédnutím k aktuální dopravní situaci na místě panující, tj. při vědomí přijíždějícího motorového vozidla. Nic takového však prokázáno nebylo. Skutková zjištění soudů nižších stupňů jsou v tomto směru jednoznačná a jsou transparentně vyjádřena již při popisu skutku v tzv. skutkové větě odsuzujícího rozsudku („... při odbočování vlevo ve směru na obec D. R. přehlédl protijedoucí osobní motorové vozidlo tov. zn. Škoda Fabia Combi, ...“). Tento skutkový závěr přitom má svůj podklad mimo jiné v samotné procesní výpovědi obviněného, který opakovaně uvedl, že vozidlo spoluobviněného zaregistroval až bezprostředně před střetem (při výslechu ve stadiu přípravného řízení viz č. l. 34: „... v protisměru nejelo žádné vozidlo, kterému bych musel dát přednost v jízdě...“ a č. l. 35: „Až bezprostředně před nárazem...“ při hlavním líčení viz č. l. 272: „Než jsem začal odbočovat, tak jsem protijedoucí auto před sebou vůbec neviděl ...“).

27. Při daných skutkových zjištěních je zcela bezpředmětné se podrobněji zabývat vyvracením dovolací argumentace obviněného, neboť je zcela zřejmé, že k porušení povinnosti upravené § 21 odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích ze strany dovolatele došlo, a to v důsledku toho, že ten vůbec neregistroval v protisměru přijíždějící vozidlo, jemuž byl povinen dát přednost v jízdě, ač podle zjištění soudů, opírající se o odborné závěry znaleckého posudku, toto vozidlo vidět mohl a měl. Za dané situace jsou liché nářky dovolatele, že se soud druhého stupně nezabýval důsledně jím uplatněnými odvolacími námitkami, v důsledku čehož mělo být porušeno jeho právo na spravedlivý proces. Tak by tomu mohlo být jen tehdy, pokud by v označeném rozhodnutí absentovala reakce odvolacího soudu na takovou námitku, jež by svědčila o vadnosti napadeného rozsudku soudu prvního stupně. V daném směru takové pochybení dohledat nelze.

28. Dovolateli nelze přisvědčit ani v tom, že by neexistoval příčinný vztah mezi jeho jednáním a následkem trestného činu, resp. účinkem, který je popsán v podobě zdravotního postižení osádky osobního motorového vozidla. Jeho poukaz na zmiňované rozhodnutí je zcela nepřipadný, neboť jeho závěry pro skutkovou odlišnost s nyní posuzovaným skutkovým dějem nelze mechanicky vztahovat na případ posuzovaný (viz dále). Byť nelze popřít kauzální význam toho faktu, že spoluobviněný J. S. řídil vozidlo nepřipoután bezpečnostním pásem (uvedená skutečnost se podle zjištění soudu projevila jako bezprostřední, avšak nikoli výlučná příčina vzniku poranění obličejové části hlavy poškozeného D. U.), nelze učinit dovolatelem dovozovaný závěr o tzv. přetržení příčinné souvislosti. Byť skutková zjištění soudů rozvedená v odůvodnění jejich rozhodnutí se zcela detailně této problematice nevěnují, přesto lze usoudit, že i tento aspekt věci byl jimi hodnocen. Ostatně odvolací soud výslovně uvedl, že „zmíněný následek na zdraví ... lze ... přičítat k tíži i obžalovanému K. jako spoluviníkovi posuzované nehody“, když zdůraznil, že tahač řízený dovolatelem zkržil jízdní dráhu osobního vozidla a otázka

konkrétního následku je pak již do jisté míry věci náhody.

29. Je nepochybnou skutečností, že jednání obviněného ke vzniku zranění spoluobviněného a poškozeného přispělo. Bylo jeho původní příčinou (vytvoření překážky v jízdní dráze) a na vzniku konkrétního poškození zdraví jmenovaných osob se i konkrétně projevilo. Navíc boční náraz měl nepochybně vliv i na pohyb těla samotného poškozeného (viz posudek). Dovolává-li se obviněný tzv. přerušeni příčinné souvislosti, pak je nezbytné připomenout, že podle tzv. teorie přerušeni (přetržení) příčinné souvislosti „se příčinná souvislost přeruší (nedospěje až k účinku), pokud do příčinného průběhu vstoupí další výlučná a samostatná příčina, která způsobila účinek bez ohledu na jednání pachatele, jestliže pachatel takový průběh u úmyslných trestných činů nepředvídal jako možný (a nebyl s ním ani srozuměn) a u nedbalostních deliktů ani předvídat neměl a nemohl“ (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní právo hmotné. 7. vydání Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, s. 143, obdobně např. i KRATOCHVÍL, V. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012 s. 264).

30. V tomto směru vyzněla skutková zjištění, která se stala předmětem právního posouzení v dovolatelem zmiňovaném usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. [5 Tdo 478/2014](#). V citovaném rozhodnutí Nejvyšší soud – i s připomenutím svého předcházejícího rozhodnutí vydaného v téže věci, tj. usnesení ze dne 25. 7. 2012, sp. zn. [5 Tdo 548/2012](#), zdůraznil, že podle odborných znaleckých závěrů by ke zranění poškozené vůbec nemuselo dojít, pokud by se za jízdy neodpoutala. Ve vztahu k těmto zjištěním proto dovolací soud uzavřel, že „chování poškozené, jímž porušila svou vlastní povinnost být zajištěna bezpečnostním pásem, je ... nutno považovat za výlučnou příčinu vzniku jejího zranění“. Nepřispělo-li, resp. nebylo-li vlastní jednání řidiče (náraz do před ním jedoucího vozidla) ani částečně kauzálně významné pro vznik očního poranění poškozené, jak tomu bylo podle dovolacího soudu v jím tehdy posuzované věci, pak závěr o přetržení příčinné souvislosti nutno vnímat jako odpovídající výše uvedeným závěrům trestněprávní teorie.

31. Věc nyní posuzovaná se však od případu odkazovaného dovolatelem liší. Z důkazního řízení (zpracovaného znaleckého posudku) nevyplývá, že by se srážka vozidel v situaci, kdy by řidič osobního vozidla, tj. obviněný J. S., byl připoután bezpečnostním pásem, obešla bez poškození tělesné integrity poškozeného D. U. V takovém případě by byl sice rozdílný konkrétní účinek (míra a závažnost poranění poškozeného), avšak k poškození jeho zdraví by i v takovém případě došlo (nevyločení vzniku otřesu mozku v důsledku úderu o B sloupek či podpěrku hlavy). Nepřipoutání spoluobviněného J. S. proto nelze označit za výlučnou a samostatnou příčinu, která způsobila následek dopravní nehody popsany v napadeném rozsudku bez ohledu na jednání dovolatele. Skutková zjištění vyjádřená v dovoláním napadených rozhodnutí tento fakt vyjadřují a neumožňují učinění závěru, že by se na vzniku zranění poškozeného (a i spoluobviněného) podílelo jako výlučná a samostatná příčina toliko jednání obviněného J. S., jak tvrdí ve svém dovolání obviněný. Jinými slovy vyjádřeno, k přetržení příčinné souvislosti mezi jednáním dovolatele a následkem činu (účinkům v podobě poškození zdraví označených osob) nedošlo. V důsledku tohoto konstatování je třeba vzniklý následek přičíst i dovolateli.

32. Soudům nižších stupňů nelze vytýkat, že jednání obviněných, které podle jejich skutkových zjištění nabylo podoby porušení ustanovení § 4 písm. a), b) a § 21 odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích v případě dovolatele a porušení ustanovení § 4 písm. a), b), § 5 odst. 1 písm. b), § 6 odst. 1 písm. a) a § 18 odst. 1, 4 zákona o provozu na pozemních komunikacích v případě obviněného J. S., posoudily jako porušení důležité povinnosti uložené podle zákona, neboť povaha porušení konkrétně zmíněných ustanovení (§ 21 odst. 5, § 18 odst. 1, 4 cit. zákona), resp. jejich kumulace s porušením dalších povinností, které jsou řidiči zákonem uloženy, takové posouzení obecně odůvodňuje. V daném směru se lze (obecně) se zhodnocením dané otázky, jak je obsažena v rozsudku soudu prvního stupně, resp. v usnesení soudu odvolacího, ztotožnit.

33. Jak připomenul ve svém vyjádření státní zástupce, předpokladem trestní odpovědnosti pachatele za trestný čin (přečin) ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku je závěr, že pachatel svým jednáním porušil takovou povinnost, jejíž porušení má zpravidla za následek nebezpečí pro lidské zdraví, jestliže tedy jejím porušením může snadno dojít k těžké újmě na zdraví (srov. rozhodnutí č. 11/1964 Sb. rozh. tr.). Judikatura vyložila, že za takovou důležitou povinnost je třeba pokládat splnění povinnosti řidiče při odbočování na křižovatce (srov. rozhodnutí č. 1/1966 Sb. rozh. tr.), přičemž k porušení této důležité povinnosti může řidičem dojít i v případě jízdy, při níž výraznějším způsobem překračuje dopravním značením omezenou povolenou rychlost (srov. např. rozhodnutí č. 53/1953, č. 57/1960 či č. 45/2005-II. Sb. rozh. tr.).

34. Otázka, která vyvstává na základě dovolací argumentace obviněného, resp. i na základě vyjádření státního zástupce k tomuto mimořádnému oprávněnému prostředku obviněného, je to, zda soudy učiněný právní závěr je udržitelný v situaci jejich konstatování, že na vzniku dopravní nehody (a následcích z ní vzešlých) se podíleli oba obvinění srovnatelným způsobem.

35. Z tohoto aspektu namítá dovolatel, že „s ohledem na hrubé porušení pravidel silničního provozu ze strany J. S. je tak zcela zřejmé, že jednání O. K. není možné kvalifikovat jako porušení důležité povinnosti, i kdyby na jeho straně bylo možné shledat určité pochybení“. Ke stejnému názoru se kloní i státní zástupce, jenž – poukazem na skutková zjištění soudů, z nichž vyplývá, že na střetu obou motorových vozidel a z něj vzešlého následku se rovnocenně podílelo jak porušení povinnosti na straně dovolatele, který při odbočování vlevo nedal přednost v jízdě protijedoucímu vozidlu, tak porušení povinnosti na straně obviněného J. S., který jednak nebyl připoután bezpečnostním pásem, jednak se před střetem v obci pohyboval rychlostí velmi výrazně překračující rychlost povolenou – je toho názoru, že na posuzovanou dopravní nehodu je třeba vztáhnout právní závěry obsažené v usnesení velkého senátu trestního kolegia ze dne 17. 2. 2016, sp. zn. [15 Tdo 944/2015](#) (dále též jen „rozhodnutí velkého senátu“). Státní zástupce ve svém vyjádření poukázal na to, že z jím citovaného usnesení Nejvyššího soudu vyplývá závěr, že k naplnění znaku porušení důležité povinnosti (vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené podle zákona) obviněným dochází, pokud je takové jeho porušení rozhodné pro vznik následku, tj. lze-li ho výlučně či v rozhodující části přičítat jednání obviněného. Jestliže se však na vzniku následku podílí svým jednáním i poškozený, je možné dovodit, že míra porušení povinnosti obviněným, byť povinnosti jinak považované za důležitou, není zásadního charakteru, ale nižší, odpovídající míře jeho spoluzavinění následku. Soudy zjišťované spoluzavinění obviněného J. S. tak podle státního zástupce zeslabuje význam porušení povinnosti dovolatele do té míry, že konstatované porušení § 21 odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích nemá být vyhodnoceno jako porušení důležité povinnosti ve smyslu zákonného znaku přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku.

36. Nejvyšší soud shledal v označeném rozhodnutí správným řešením, které při výkladu naplnění znaku porušení důležité povinnosti uložené podle zákona pachatelem, jenž svým jednáním zapříčinil dopravní nehodu, k jejímuž vzniku přispělo i jednání poškozeného, zohledňuje princip gradace příčinné souvislosti. Podle něj „k naplnění znaku kvalifikované skutkové podstaty trestného činu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku je nezbytné, aby porušení konkrétní povinnosti považované za důležitou bylo v souladu s principem gradace příčinné souvislosti zásadní příčinou vzniku následku (účinku). Jestliže při vzniku následku spolupůsobilo více příčin (např. jednání pachatele a poškozeného), je třeba z hlediska povahy znaku porušení důležité povinnosti vždy zkoumat konkrétní okolnosti skutku (srov. č. 36/1984 Sb. rozh. tr.) a zvláště hodnotit význam a důležitost každé příčiny pro vznik následku. Je-li rozhodující příčinou způsobeného následku v podobě usmrcení poškozeného např. jeho významné spoluzavinění při dopravní nehodě, nelze zpravidla dovodit, že pachatel spáchal trestný čin usmrcení z nedbalosti tím, že porušil důležitou povinnost, která mu byla uložena zákonem.“

37. Se státním zástupcem lze souhlasit v tom, že zásada hodnocení naplnění zákonného pojmu

„důležitá povinnost“ vyplývající z citovaného rozhodnutí je použitelná i v případě jiných trestných činů, a to nejen tehdy, je-li uvedený zákonný znak okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby, nýbrž i tehdy, je-li znakem základní skutkové podstaty. Na straně druhé je třeba konstatovat, že citované rozhodnutí, v návaznosti na předcházející judikaturu (v níž shodná problematika byla za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, řešena prostřednictvím aplikace § 88 odst. 1 zmíněného zákona), řeší situace, kdy skrze porušení konkrétní povinnosti (obecně považované za důležitou povinnost) pachatelem trestného činu došlo k přivození trestněprávně významného následku osobě (poškozenému), která se na vyvolání úrazového děje podílela vlastním zaviněním (v případě dopravních nehod porušením některých s povinností, které jí zákon ukládal). V tomto směru se vždy ve prospěch pachatele zohledňoval podíl (kauzální význam) jednání poškozeného na vzniklém následku (účinku). Spoluzavinění poškozeného mělo (a má) význam nejen z hlediska rozhodování o trestní odpovědnosti pachatele trestného činu, nýbrž např. i v otázkách náhrady škody (srov. § 441 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, resp. § 2918 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

38. Podle závěrů vtělených do výše zmíněného rozhodnutí velkého senátu je třeba při zkoumání naplnění znaku porušení důležité povinnosti pachatelem v konkrétně posuzovaném případě hodnotit kauzální význam jednání poškozeného a závěr, zda je aplikace uvedeného zákonného znaku při kvalifikaci skutku pachatele odůvodněna, je třeba učinit s přihlédnutím k posouzení vlivu jednání osoby, u níž konkrétní účinek (a tím následek jako znak objektivní stránky) upravený příslušným ustanovením trestního zákoníku, jehož aplikace přichází s ohledem na konkrétní zjištění posuzovaného skutku v úvahu, nastal. Jinak vyjádřeno, při kvalifikaci činu pachatele se zohledňuje spoluzavinění osoby, k jejíž ochraně (ochraně jejího života a zdraví) je předmětné ustanovení určeno. Pokud se kauzální význam jejího jednání projeví v takovém rozsahu, jenž je srovnatelný s kauzálním významem pachatele činu, pak – s ohledem na zásadu gradace příčinné souvislosti – není odůvodněn závěr o naplnění znaku porušení důležité povinnosti, neboť její důsledky (obvyklé přivození závažnějších následků činu pachatele) jsou v podstatné míře poznamenány právě vlastním spoluzaviněním osoby zákonem chráněné, tj. poškozeným.

39. Protože soudy nižších stupňů ve svých rozhodnutích v dostatečném rozsahu vyložily, proč v jednání dovolatele spočívajícím zejména v porušení ustanovení § 21 odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích shledávají porušení důležité povinnosti, a protože dovolací námítka obviněného nejsou způsobilé z důvodů výše uvedených tento jejich právní závěr zvrátit, je třeba jimi vydaná rozhodnutí pokládat za zákonná a odůvodněná.

40. Kauzální význam jednání dalšího pachatele (nepřiměřená rychlost jeho jízdy) pro vznik dopravní nehody, při níž došlo k poranění poškozeného – jeho spolujezdce, nemá vliv na závěr, že druhý pachatel, který kolizi vozidel způsobil proto, že nesplnil povinnost vyplývající z ustanovení § 21 odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích, porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona. Protože se v dané souvislosti řeší příčina vzniku následku trestného činu, tj. v případě přečinu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku porušení zájmu na ochraně zdraví jedince, který se projevil v účinku majícím podobu ublížení zdraví jinému ve smyslu § 122 odst. 1 tr. zákoníku, je možno zohlednit z hlediska závěru, že porušení konkrétního ustanovení zákona v posuzované věci neodůvodňuje závěr o porušení důležité povinnosti uložené podle zákona, jen takové kauzálně významné jednání, které lze přičíst tomu, jemuž na zdraví ublíženo bylo a jemuž je citovaným ustanovením trestněprávní ochrana poskytována, tzn. samotnému poškozenému.

41. Dovoláním napadená rozhodnutí nečiní žádný skutkový závěr o tom, že by se na vyvolání dopravní nehody, příp. na vyvolání nastalého porušení svého zdraví podílel sám poškozený D. U., a uvedeného se nikterak nedovolává ani samotný obviněný. Důsledkem tohoto konstatování je zjištění, že rozhodnutí soudů nižších stupňů vadou vytykanou mimořádným opravným prostředkem obviněného, tj. nesprávným hmotněprávním posouzením skutku, zjevně netrpí.

42. Je totiž třeba zdůraznit, že veškeré jednání obviněného bylo posouzeno jako jeden přečin ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku, když soudy nižších stupňů (v případě odvolacího soudu projednávajícího jen odvolání obviněných) bylo uzavřeno, že dovolatel jinému z nedbalosti ublížil na zdraví tím, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona. Skutek popsany v rozsudku soudu prvního stupně je tímto trestným činem. Vykazuje totiž – bez jakýchkoli pochyb nejméně ve vztahu k přivození poruchy zdraví poškozeného D. U. – všechny jeho zákonné znaky, včetně dovolatelem zpochybňovaného znaku jeho objektivní stránky – porušení důležité povinnosti uloženou mu podle zákona. Z hlediska posouzení otázky správnosti hmotněprávního posouzení je totiž dostačující již toto zjištění, odhlédnuto od zranění spoluobviněného.

43. Soudy nižších stupňů zcela důvodně na základě posouzení konkrétního průběhu nehodového děje dospěly k závěru, že primární příčinou kolize vozidel bylo nesplnění zákonné povinnosti ze strany dovolatele respektovat ustanovení § 21 odst. 5 zákona o provozu na pozemních komunikacích. Přitom je třeba opětovně zdůraznit, že dovolatel svou zákonnou povinnost porušil nikoli na základě vadného vyhodnocení dopravní situace (nesprávného odhadu rychlosti protijedoucího vozidla), nýbrž proto, že tuto situaci dostatečně nesledoval a přijíždějící osobní vozidlo včas (před zahájením odbočování) vůbec nezaregistroval, ač toto vozidlo vidět mohl a měl. Podle zjištění soudů tak obviněný včasnou reakcí, při splnění své zákonné povinnosti, mohl kolizi zabránit. O porušení důležité povinnosti ze strany dovolatele ve smyslu zákonného znaku § 148 odst. 1 tr. zákoníku při daných skutkových zjištěních nevzniká pochybnost.

44. Dovolával-li se obviněný toho, že by v jeho věci měl být zohledněn právní názor vyslovený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2014, sp. zn. [6 Tdo 953/2014](#), pak i tento odkaz shledává dovolací soud za nepřipadný, neboť označeným rozhodnutím byla řešena otázka viny řidiče, který jel po hlavní silnici a jemuž křižovatkou měl umožnit průjezd poškozený, tedy situace zcela odlišná od té, jež je předmětem posuzování.

45. Uvedená zjištění vedou k závěru, že obviněný své námitky hmotněprávní povahy uplatnil zjevně neopodstatněně, a proto jeho dovolání Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.